

“Izglītības iestādes
un ģimenes
pozitīva
sadarbība”

Mg.psych. Kristīne Putniņa

04.11.2021.

Par darbavietu un
darbu.

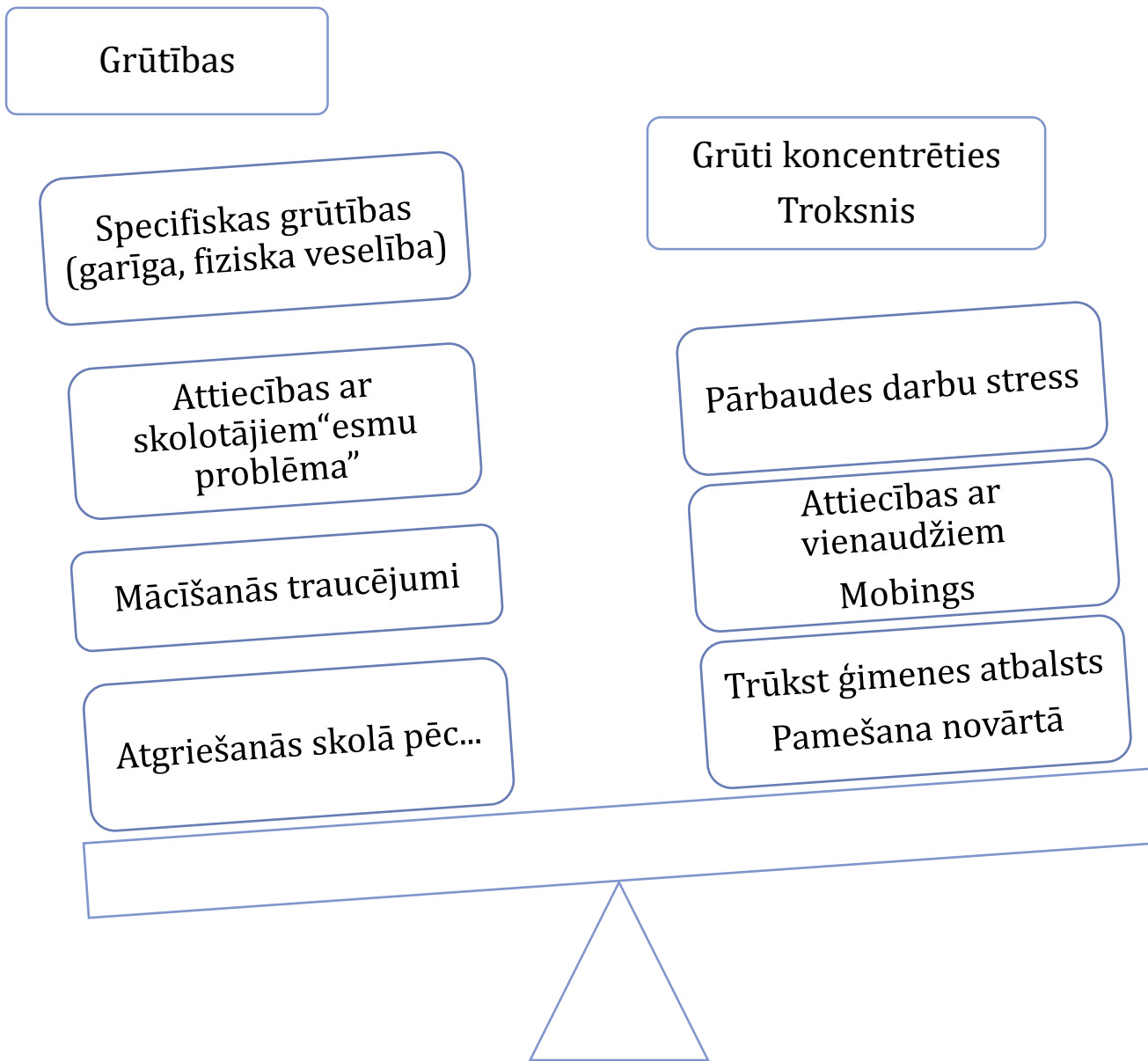
Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā skola (GMVP)

1. Pamatizglītības programma (kods 21011111)
2. Pamatizglītības mazākumtautību programma (kods 21011121)
3. Speciālā pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās grūtībām, kuri integrēti vispārējās izglītības iestādē (kods 21015611)
4. Speciālā pamatizglītības mazākumtautību programmas izglītojamajiem ar mācīšanās grūtībām, kuri integrēti vispārējās izglītības iestādē (kods 21015621)

296 skolēni, 37 spec.programma
(28 latviešu, 9 mazākumtautība)

Kad skolēnam nepieciešama pieaugušo uzmanība un atbalsts skolā?

Mācīšanās traucējumi

MT ir neurobioloģiskas izcelsmes problēma, kad cilvēka smadzeņu darbība vai struktūra ir atšķirīga, un tas ietekmē procesus, kas nodrošina runātās vai rakstītās valodas sapratni vai lietošanu. Šādas problēmas var rasties, ja ir grūtības ar klausīšanos, domāšanu, runāšanu, rakstīšanu, lasīšanu, pareizrakstību vai veicot matemātiskos aprēķinus (Turkington, Harris, 2006).

Bērnu ar uzvedības traucējumiem kategorijā ietilpst:

a) bērni, kas izjūt uzmanības trūkumu (angļu attention deficit disorder);

b) bērni ar emocionālām problēmām (depresija, bailes, trauksme, naid, utt.);

c) bērni ar autiskā spektra traucējumiem;

d) bērni ar psihiskām aizturēm (intelekta sfērā);

e) bērni ar pazeminātu spēju mācīties;

f) bērni ar soc. uzvedības novirzēm;

g) pusaudži, kuru diagnoze ir anoreksija un bulīmija.

(Sociālā darba terminoloģijas vārdnīca. (2000) Rīga, SDSPA "Attīstība").").

Sadarbība.

Kāpēc sadarboties?

- Pozitīva, uz savstarpējo cieņu balstīta vecāku un pedagogu sadarbība ir viens no būtiskākajiem priekšnosacījumiem bērna personības attīstībā.
- Tieši pirmsskolas un ģimenes sadarbība ir noteicošais faktors, lai pedagogi un atbalsta personāls varētu labāk saprast bērnu, spēt sadarboties un palīdzēt viņam apgūt nepieciešamās prasmes Informācijas apmaiņa pieaugušo starpā palīdz bērnam justies labāk (Dardedze).

- Sadarbība veicina bērna socializāciju.
- Tiek attīstītas bērna spējas, pamanītas viņa vajadzības.
- Tiek saskaņotas prasības pret bērnu, piemēram, attiecībā uz ēšanu, ģērbšanos vai uz vienotu pieeju disciplinēšanā. Konsekvence dārziņā un mājās palīdz bērnam vieglāk orientēties dažādos noteikumos
- Arī bērns mācās sadarbību, vērojot pieaugšos
- Vecāki ir informēti par bērna gaitām, sasniegumiem, izaicinājumiem, problēmām, priekiem visas dienas garumā.
- Notiek vecāku pedagoģiskā izglītošana, piemēram, atbalsts vecākiem bērna audzināšanā vai vajadzību novērtēšanā.
- Kā veicināt? – sapulces, svētki, pasākumi, apmācības, diskusijas, informēšana u.c.

- <http://drosaberniba.lv/emacibas/kursi/modulis-3>

Bērna un/vai vecāka viedokļa respektēšana.

Jāvērtē spēja formulēt uzskatus, kas atkarīga no:

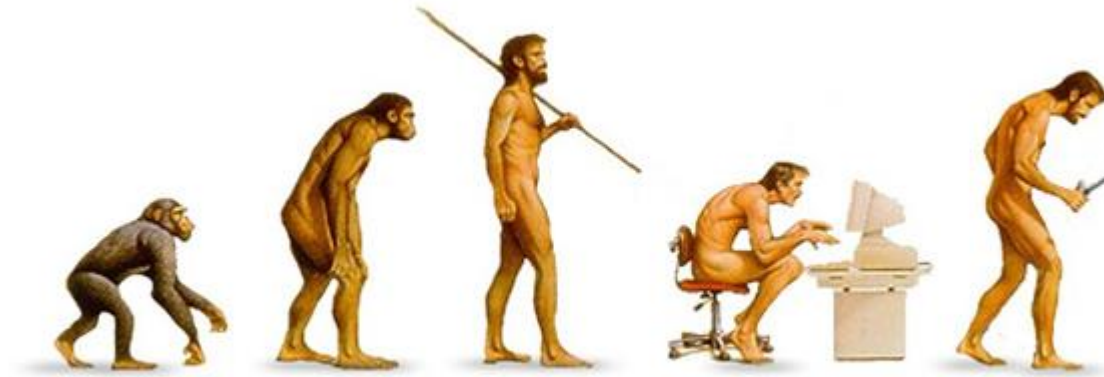
- vecuma,
- garīgās attīstības,
- veselības stāvokļa,
- sociālā brieduma.

Saskarsme.
Komunikācija.
Konflikti.
Klausīšanās.

Saskarsme cilvēka attīstībā.

- Cilvēks ir sociāla būtne.
- Homo sapiens pastāv vajadzība pēc kontaktiem, cilvēciskiem sakariem (Fromms).

Esam onlinā 😊, tiešsaistē, attālināti, zūmā, skaipā. Izmantot saziņai ar vecākiem.

Pozitīvas pārmaiņas

Emocionāli pieņemama
atmosfēra un vide

Atbalsta sniegšana, izvērtēšana.

Konfliktu pārvarēšana, pozitīvu
stratēģiju apgūšana šo mērķu
sasniegšanā.

Ģimenes un izglītības iestādes
vienots mērķis – sadarbība.

- Veiksmīgas komunikācijas svarīgākie elementi ir:
 - aktīva klausīšanās,
 - pozitīva attieksme uzvedībā,
 - sarunai izvēlēts pareizais laiks un vieta,
 - pareizi noformulēti jautājumi,
 - „es” vēstījuma izmantošana,
 - konstruktīvas atgriezeniskās saites sniegšana.

Sarunāsimies!

Veids kā tiek otram nodota informācija.

Izzūd meli, manipulācijas, neskaidrība, klusēšana, bailes.

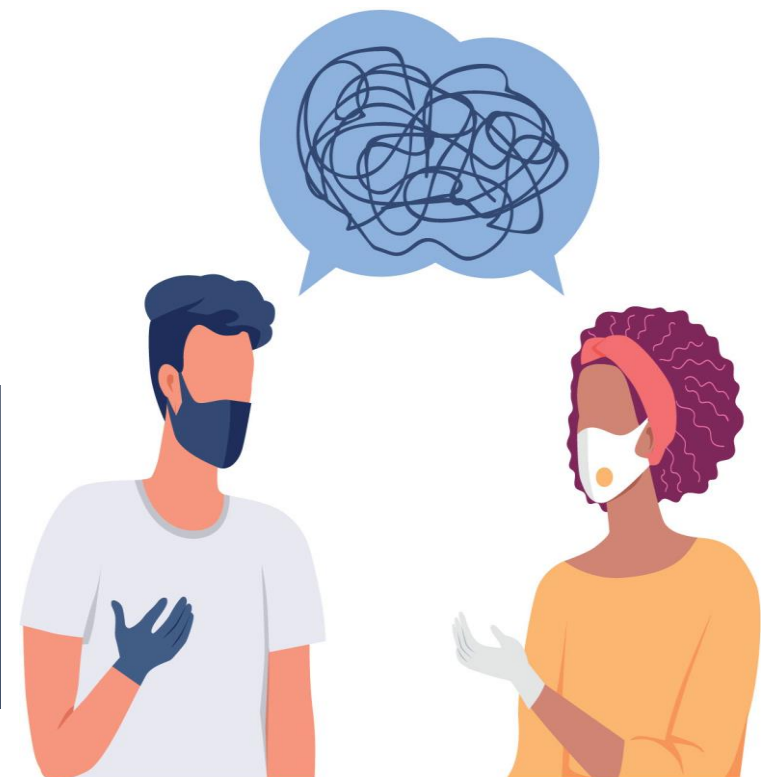
Paust savas domas un izjūtas.

«es» vēstījuma forma

Atgriezeniskā saite

Nedalīta uzmanība.
Verbāli/ neverbāli.

Pareizi noformulēti jautājumi

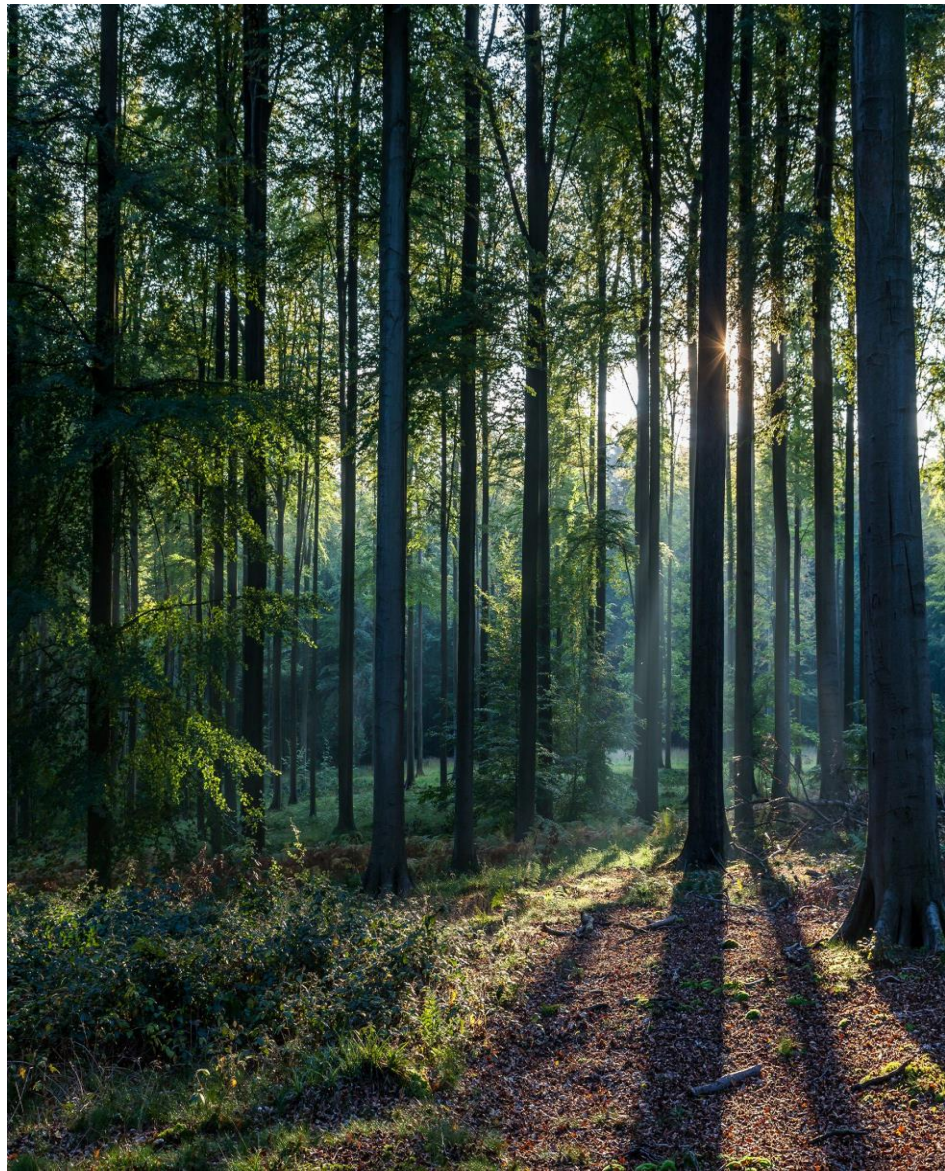
«es» vēstījums uzticības pilnai sarunai ar...

- A. **kādas emocijas rada otra cilvēka uzvedība** «ES» sajūta
..skumji, bēdīgi, vīlusies, bezspēcīga, nokaitināta u.c.
- A. **kā jūs uztverat situāciju** «Kad Tu.... (konkrētas rīcības apraksts)».
pārtrauc sarunu, klausies skaļi mūziku, neatbildi uz telefona zvanu, klieudz uz mani u.c.
- C. **kādas var būt paredzamās sekas jums, ja viņš turpinās uzvedību** « Jo.....» nevaru runāt pa telefonu, kavēju darbu

«Es jūtos aizkaitināta, kad tu nenomazgā savus vakariņu traukus, jo man ir nepatīkami gatavot brokastis nekārtīgā virtuvē».

„Es jūtos apmulsusi, ka jūs nepildāt vienošanos, jo tas man traucē saplānot skolēnu ekskursiju».

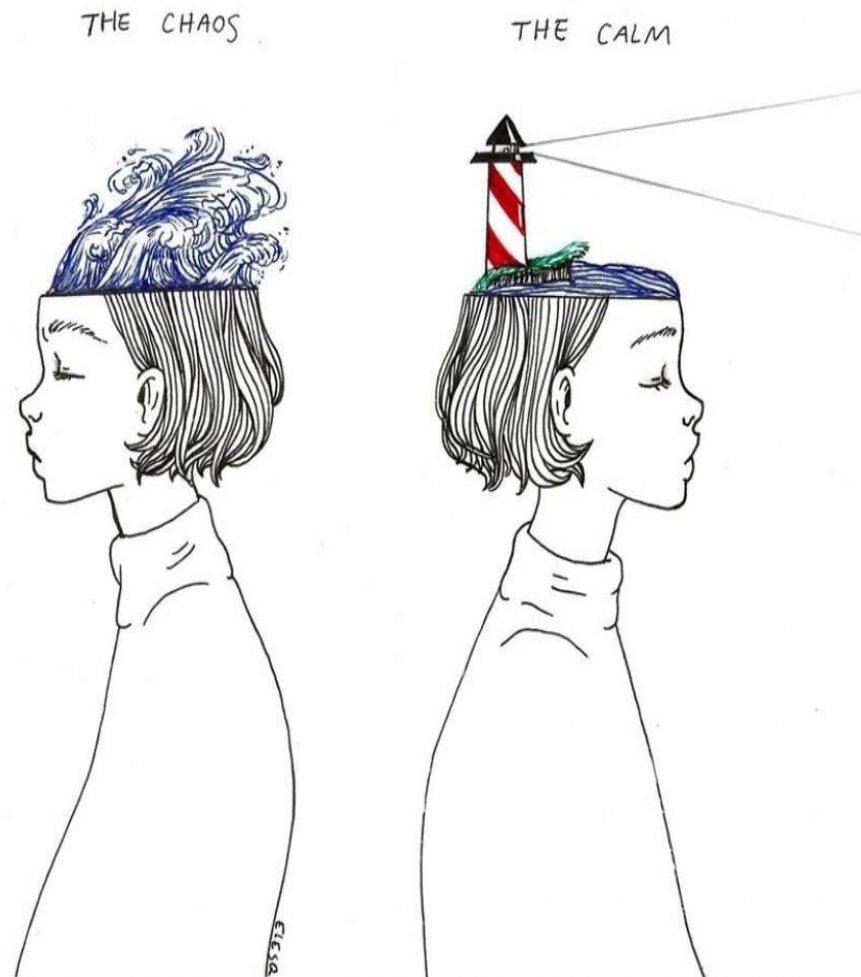
Aktīvas klausīšanās nozīme.

- Klausīšanās ir viena no nozīmīgākajām cilvēka saskarsmes iemaņām.
- Uzmanības pievēršana runātājam. Veido acu kontaktu.
- Esi nosvērts, kontrolē savas emocijas.
- Neverbālā uzvedība. Pamāj ar galvu.
- Nepārtraukt. Nesteidzini, ļauj pabeigt sakāmo.
- Uzdod atvērtos jautājumus (kas, ko, kā, kādēļ) – izrādīt interesi, lai otram vieglāk stāstīt.
- Atspoguļo, atkārtoti teikto.
- Jautā par jūtām Jūs droši vien jutāties bezcerīgi, dusmīgi, savīļnoti utt.
- Komplimenti piem., par priekšlikumu, viedokli.

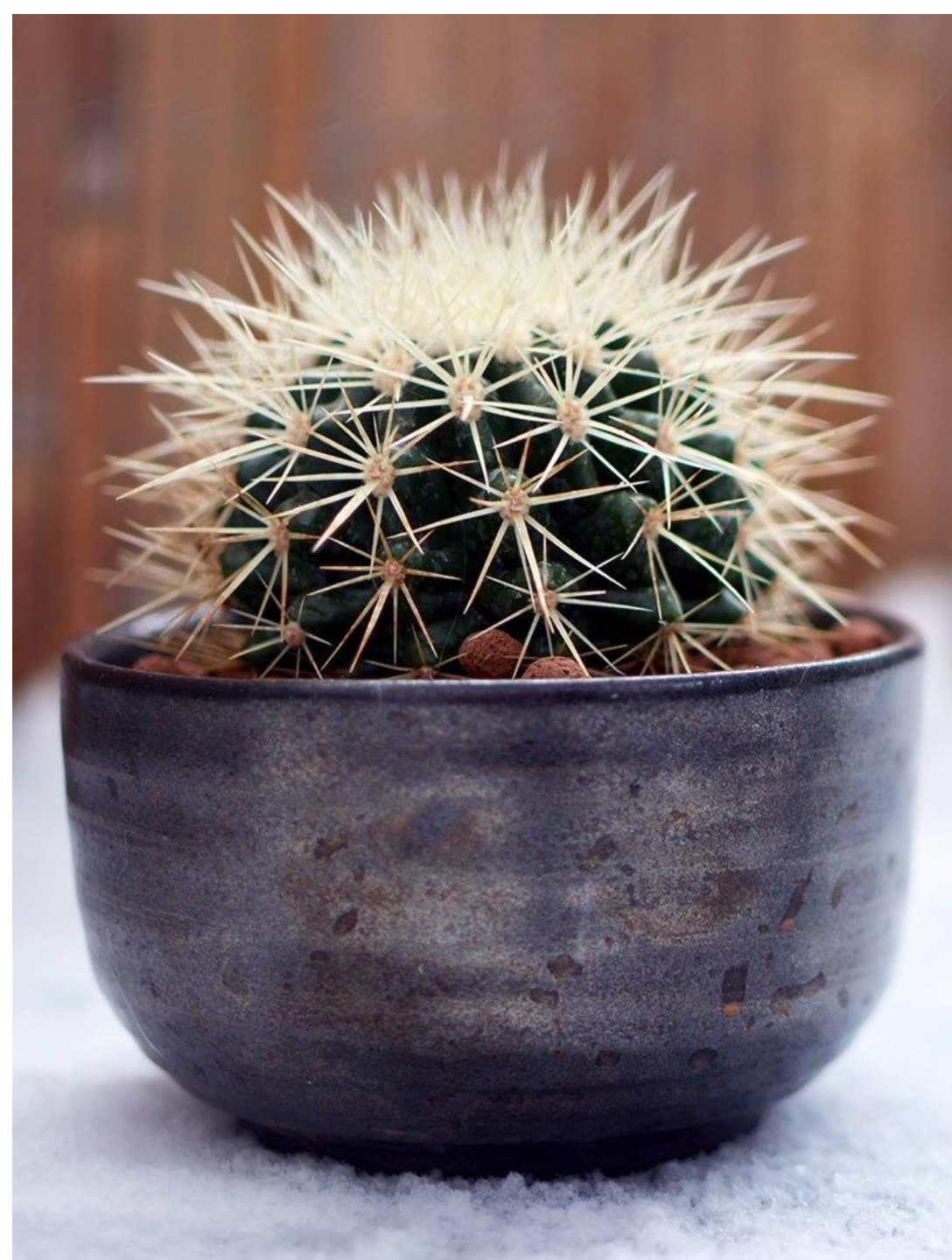
Ja attiecības sarežģījušās, risinām racionāli!

- Kas ir domstarpību iemesls? Kāds ir Tavs mērķis?
- Sniegt detalizētu, objektīvu informāciju par notikušo un noteikti arī tiek paskaidrots, kādas sekas tikušas piemērotas un kā uz tām reaģējis bērns
- Ja rodas situācijas, kuras nepieciešams pārrunāt ar vecākiem, organizē individuālas pārrunas. Piemēram, ja pa dienu noticis kāds incidents, pārrunā to ar vecākiem pēc iespējas drīzāk.
- Pirms sāc oponēt, pārliecinies, vai esi pareizi sapratis visus viedokļus. Pajautā, kādēļ otrs vēlas darīt tieši to, ko dara.
- Atbildot saglabā emocionālu paškontroli. Ja Tu jūti, ka Tevi pārņem dusmas un Tu varētu zaudēt savaldīšanos, uz mirkli pārtrauc sarunu.

Sadursme – konflikts.

- Uzklusīt.
- Konflikts rodas, ja vienā jautājumā pastāv divi vai vairāki atšķirīgi viedokļi.
- Paskaidro savu viedokli piem., par to, kas kaitē bērnam un kāpēc.
- Dabiska parādība 😊, ikdienas sastāvdaļa. Tam ir jēga!
- Bieži konflikts ir ar uzbrūkošu attieksmi, negatīvas emocijas. Agresiju pamatā ir bailes. Vecāks nevēlas būt kritizēts, tādēļ var «uzbrukt».
- Saglabāt emocionālu mieru. Paškontrolē.
- Iesaistīties, racionāla saruna, risināt. Neignorēt, bet «kas noticis», «redzu, ak esat satraukti», «kā varam risināt situācijau?»
- Pozitīvs rezultāts - jauna informācija, jaunas idejas, izzināt otru.
- Negatīvs rezultāts – negatīvas emocijas, spriedze, cieņas aizskaršana, vienas puses apmierināšana u.c.

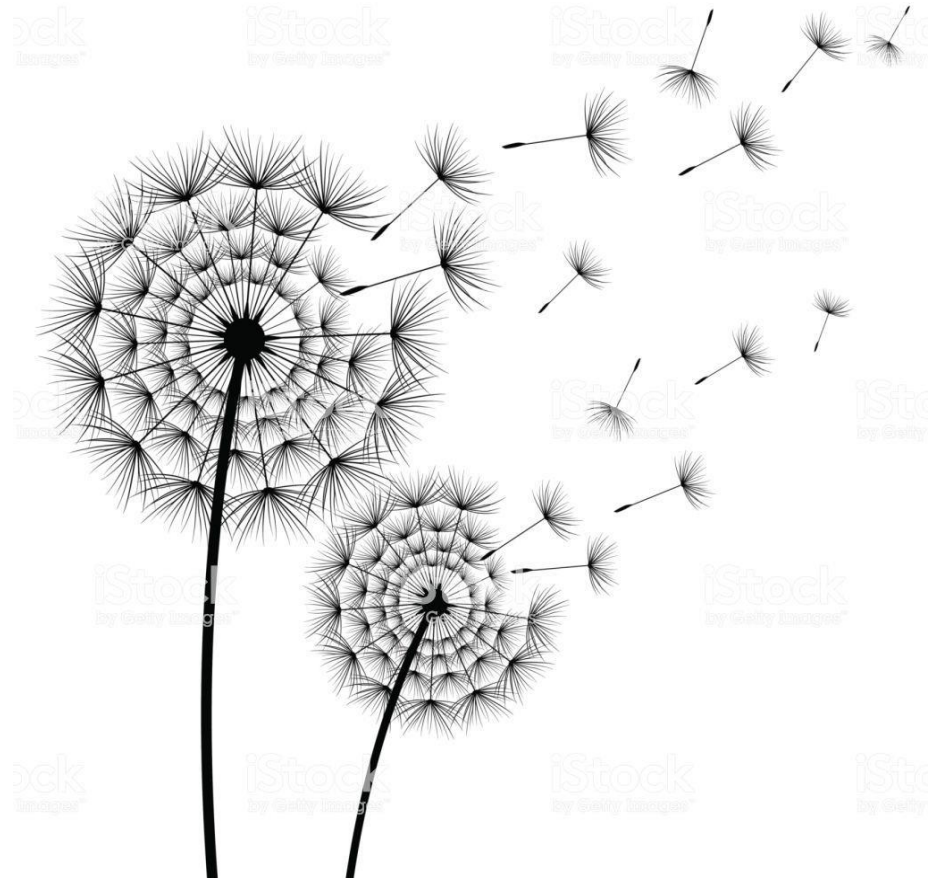

Ko darām mēs GMVP?

Atbalsta komanda.

Intervences.

Izglītības iestādes un
ģimenes pozitīva sadarbība.

Izglītības iestādes atbalsta komanda GMVP

Sociālais pedagogs

Logopēds

Speciālais pedagogs

Psihologs

Fizioterapeits

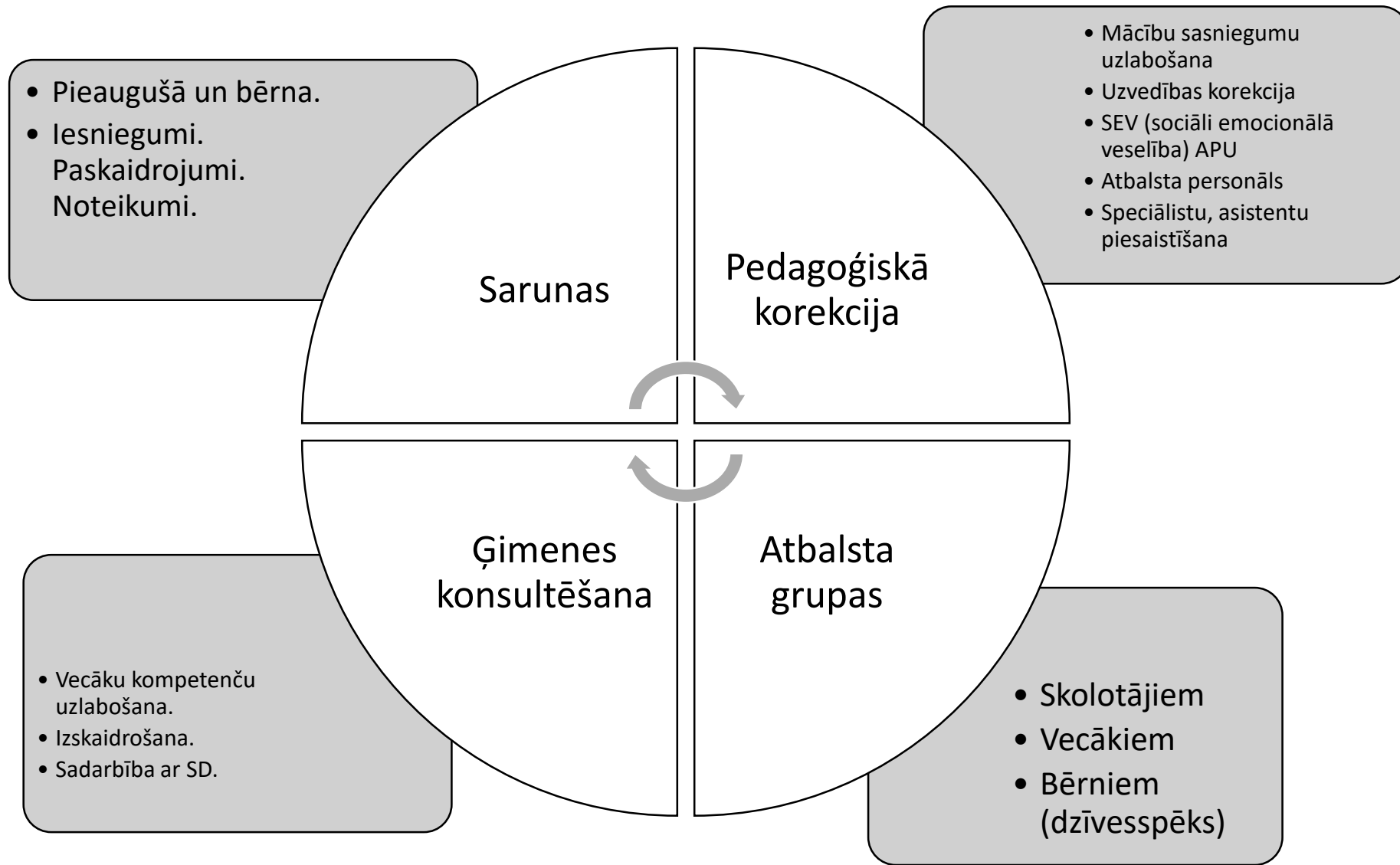
Skolotāju palīgi (asistenti)

Direktora vietniece sociālajā darbā un
izglītības jomā.

Atbalsta komanda ir speciālistu grupa, kas savas kompetences ietvaros veic pedagoģiskās, psiholoģiskās un sociālās palīdzības koordinēšanu un nodrošināšanu izglītojamiem, iesaistot viņu vecākus, pedagogus, izglītības iestādes darbiniekus (2015. VISC).

Izmaiņas – intervences.

Skolotāja saruna ar bērnu.

- Sarunas starp skolotāju un skolēnu var būt arī par bērnam interesējošām (sadzīviskām) tēmām, kas piemēram saistītas ar nākotni, eksāmeniem, novēlotu ierašanos skolā, grūtībām mācībās, attiecības ar skolas biedriem, mājas darbi u.c.

- Stereotipi un aizspriedumi, bailes, agresija.
- Tikšanās klātienē.
- Regulāras sapulces (mērķis, uzaicinājums, sagaidīšana, pozitīva norise).
- Skolotāja slodze.
- Kurš uzņemas atbildību?
- Atklātība.
- Abpusēja informēšana.
- Vecāku ieinteresētības un vēlme uzzināt.
- Pozitīvs pamudinājums.

Vecāks un Skolotājs.

Iesakiet vecākiem. Iedrošiniet.

- Pierakstiet, ko skolotājs (atbalsta personāls) stāsta par bērnu, par kādiem jauniem noteikumiem, rekomendācijas.
- Jautājiet, ja neesat izpratis..
- Pajautāt vai bērns tiek līdzī mācībās, vai ir draugi.
- Pārrunāt ārpuskolas aktivitātes.
- Pārrunāt bērna stiprās un vājās puses.

Paredzamība = miers. Instrukcijas. Ceļa zīmes, atļautais ātrums, gala mērķis, drošība!

Pedagoga labizjūta.

Ko nespēj kontrolēt pedagogs

Bērna neiroloģisko stāvokli

Vecāku nolaidību

Bērna ģenētiku

Attiecības ar bērnu
Cik bieži nosauc bērnu vārdā
Cik bieži veido acu kontaktu ar bērnu
Kā dod norādes. Kurš pirmais/pēdējais.
Kā palīdz risināt bērnu strīdus
Cik bieži pasaka: "Es redzu, ka tu centies."

Speciālista darba
tempu ar bērnu

Visu to, kas notiek
bērna mājās

Ko spēj kontrolēt pedagogs

Cik bieži vecākam pasaka pozitīvās lietas par bērnu

Vecāku zināšanu
trūkumu

Cik kvalitatīvu mācību materiālu sagatavo
Kā spēcina sevi, lai neizdegtu
Attiecības ar vecākiem

Bērna psihisko stāvokli

Kā saliedē grupu

Vecāku problēmu
risināšanas prasmes

Vecāku psihisko stāvokli

Kas ir veselība?

- Personiskā izaugsme
- Garīgas aktivitātes
- Veselīgs dzīvesveids
- Dzīves jēga un virzība
- Spēja sekot savai pārlicībai, nepakļauties ārējam spiedienam (autonomija)
- Briedums / EQ
- Prasme veidot un uzturēt pozitīvas attiecības ar apkārtējiem
- Spēja pieņemt sevi tādu kāds es esmu arī ar savām Ēnas pusēm
- Apzināti pieņemt savu pagātņi un tagadni
- Pozitīva savas dzīves uztvere paaugstina labizjūtu un dzīves spēku.

NOGURUMS UN DARBS

Nogurums ir viens no iemesliem, kāpēc notiek nelaimes gadījumi darba vietās.

IETEIKUMI, LAI IZVAIRĪTOS NO NOGURUMA RAŠANĀS:

Ēd

Ēd veselīgu ēdienu, kas vairo ilgstošu enerģiju (ogļhidrāti). Izvairies no trekniem ēdieniem un ātrajām uzkodām.

Sporto

Ikdienā kusties vairāk! Staipies, skrien, vingro.

Izvairies

Ja jūties noguris, nebrauc pie stūres, īpaši sliktos laikapstākļos, kad ir apgrūtināta redzamība

Atpūties

Iļauj savam organismam atpūties! Gulī vismaz 7,5 - 8 stundas katru nakti.

Esi pozitīvs

Centies saskatīt negatīvās lietās pozitīvo.

Troksnis

Izvairies no pārmērīga skaļuma.

Nogurums apdraud Tavu un līdzcilvēku dzīvību.

Izdegšana

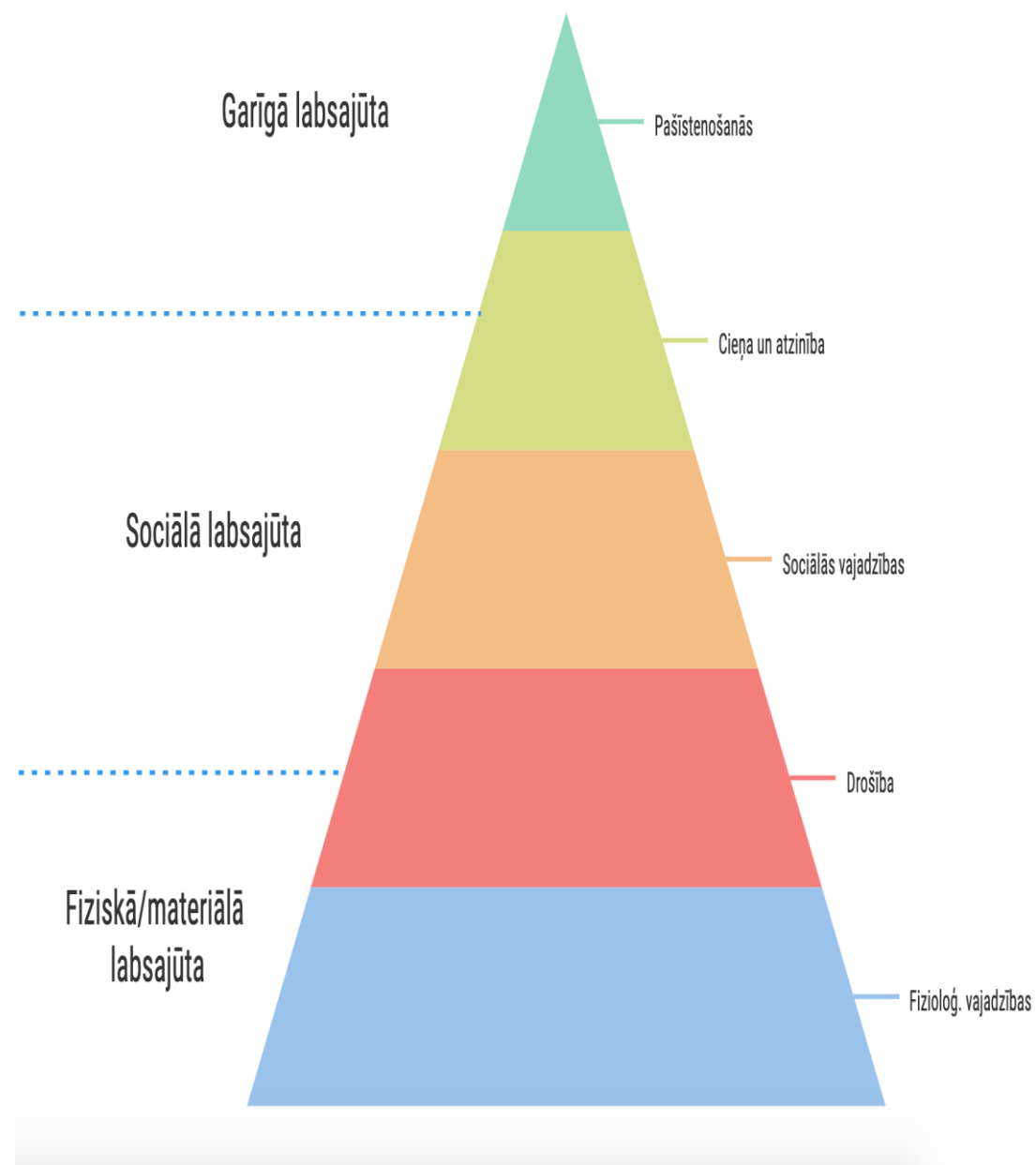
- Tas, kad esi neizgulējusies, no rīta perfekti uzkrāso acis un izskaties labi, nenožīmē ka tā varēsi turpināt ilgtermiņā.
- Jābūt fiziskam pamatam – miegs, ēšana.
- Izdegšanai var sekot depresijas simptomi
- Sievietes ir lieliskas aktrises, citi pat nenojauš, kas notiek.
- Es visu varu pati (drošā piesaite neuzticos un baidos kļūt atkarīga)
- Vai tu kritizētu savu draudzeni šādā situācijā?
- 10 min.katru dienu tikai sev būs milzīgs ieguvums tavai labsajūtai.
- Neviens tev nevar nodarīt vairāk pāri kā tavs prāts un attieksme pret sevi.

Kā sev palīdzēt?!

Vajadzību apmierināšana

Pētījumi

Pētījumi

- Pieņemamas uzvedības un panākumu stimulēšana, izglītības iestādes sistēmisks darbs ar skolēniem spēj daļēji kompensēt nelabvēlīgo situāciju ģimenē (Gottfredson, Gottfredson & Hybel, 1993).
- Labu skolas vidi raksturo stingras un nemainīgas (paredzamas) prasības, augstas mācību sasniegumu gaidas, skaidra, loģiska, izprotama disciplīnas un rīcības - sekas sistēma.

Pētījumi

- Bieža skolotāju un ģimenes saziņa strauji palielināja skolēnu iesaistīšanos, ko mērīja ar mājasdarbu izpildes rādītājiem, uzvedību uzdevumu veikšanā un līdzdalību klasē. Skolotāju un ģimenes saziņa vidēji par 40% palielināja izredzes, ka skolēni pabeidza mājasdarbus, par 25% samazināja gadījumus, kad skolotājiem nācās veicināt skolēnu uzmanību uz veicamo uzdevumu, un par 15% palielināja līdzdarbošanās klasē (Matthew A.; Kraft & Shaun M.; Dougherty, 2013).

Skolotāju un skolēnu sadarbība, vecāku iesaistīšanās, paaugstina skolēnu motivāciju!

- Pētījumi pierāda, ka komunikācijas prasmju apmācības pedagogiem sniedza ievērojamas pārmaiņas priekšstatos par dažādiem komunikācijas aspektiem sadarbībā ar skolēna vecākiem. Skolas un ģimenes saziņa, šķiet, ir visizplatītākā prakse, ko uzsākušas skolas, lai veidotos pozitīva sadarbība ar savu skolēnu vecākiem ((Epšteins & Sanders, 2006; Lightfoot, 2003; Martin, Ranson un Tall, 1997; Symeou, 2002).
- Efektīva komunikācija starp skolotājiem un ģimenēm sniedz abām pusēm dziļāku izpratni par savstarpējām gaidām un bērnu vajadzībām, tādējādi ļaujot gan efektīvi palīdzēt bērniem, gan izveidot pamatu veiksmīgai sadarbībai (Epstein, 2001; Epstein & Sanders, 2006; Wandersman et al., 2002).
- Pētnieki secina, ka vecāku vainošana vājā mijiedarbības ar skolu, ir nepareiza un nemotivē vecākus (Bakker, Denessen un Brus-Laeven, 2007; Crozier, 2000; Symeou, 2009), īpaši sociāli atstumtos vecākus (Crozier, 2007; Laro, 2000; Symeou, Luciak un Gobbo, 2009; Tett, 2004). Skolas saziņa ar ģimenēm parasti notika rakstiski vai mutiski.

Pētījumi.

- Tiek pieņemta nostāja, ka skolotāju profesionālais pienākums ir veicināt savstarpējas attiecības ar savu audzēkņu ģimenēm. Ir sniegtas vadlīnijas, lai palīdzētu skolotājiem izstrādāt mācību programmas un nodrošinātu zināšanas, prasmes un iemaņas, kas nepieciešamas efektīvai komunikācijai ar ģimeni. Īpaša uzmanība tiek pievērsta darbam ar ģimenēm no dažādām sociālajām un kultūras vidēm (Ratcliff, Nancy; Hunt, Gilber, 2009).
- Sazinoties, skolotāji un ģimenes parasti apmainās ar informācija un idejām par bērna attīstību un progresu skolā un arī mājās (Pang & Watkins, 2000; Wandersman et al., 2002).
- Ģimenes un skolas komunikācija pozitīvi ietekmēja skolēna mācību sasniegumus, uzvedību, vecāku apmierinātību ar izglītības kvalitāti, paaugstināja vecāku atbalstu skolai un bērnam, Ģimenes iesaistīšanās bērnu izglītībā bija nozīmīga no pirmskolas līdz vidusskolas gadiem. Ir jāpalielina saziņas biežums.

Pētījumi.

- Parasti jebkuras attiecības starp vecākiem un skolotājiem sākas ar elementāriem iesaistīšanās veidiem.
- Pirmajā sesijā skolotāji tika iepazīstināti ar teorētiskajiem ietvariem attiecībā uz:
 - vecāku iesaistīšanās bērnu izglītībā;
 - vecāku iesaistīšanās ietekme uz vecākiem, skolotājiem un skolēniem;
 - dažādas teorētiskās pieejas skolas un ģimenes attiecībām;
 - faktori, kas ietekmē attiecības starp ģimeni un skolu;
 - skolas un ģimenes attiecības: dzimums, sociālā šķira, ģimenes daudzveidība;
 - dažādi veidi, kā sazināties ar vecākiem – mutiskā komunikācija (Georgiou, 1996, 1998; Phtiaka, 1998; Symeou, 2002, 2010).

Pētījumi.

- Skolas pasākumi, lai palielinātu komunikācijas prakses efektivitāti, ir vērsti uz diviem mērķiem:
- 1) attīstīt skolas vidi kā vietu, kur ģimenes iesaistīšanās ir apsveicama un labi atbalstīta; 2) kā arī palīdzēt ģimenei kļūt efektīvākai atbalstot skolēna mācīšanos.
- Konkrēti ieteikumi skolām ietver:
- skolas klimata uzlabošana ģimenes iesaistīšanai;
- ieviešot sistemātiskas, dinamiskas tālākizglītības programmas, kas vērstas uz efektīvām pieejām ģimenes un skolas komunikācijas uzlabošanai;
- attīstīt spēcīgu atbalstu efektīvai saziņai starp ģimenēm un skolu;
- specifiska informācija par priekšrocībām, kur ģimenes iesaistīšanās palielinās skolēna sasniegumus mācībās;
- bieža saziņa, kas ietver skaidrus, konkrētus ieteikumus ģimenes atbalstam, kad skolēns mācās mājās.

Sadarbības tīkls konsultatīvā atbalsta sniegšanai bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem. Rokasgrāmata.

<https://www.bti.gov.lv/lv/media/909/download>

Rekomendācijas komunikācijai un sadarbības stiprināšanai ar iestādēm un organizācijām. (Pumpurs, 2019)

http://www.pumpurs.lv/sites/default/files/2019-12/06_PuMPuRS_infomaterials_Rekomendācijas_komunikācijai_un_sadarbības_stiprināšanai.pdf

Atbalsta komandas darba organizācija izglītības iestādē

Metodiskais līdzeklis

Valsts izglītības
satura centrs

https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/atb_komandas_organizacija.pdf

Paldies par Jūsu uzmanību!

Pozitīvu mums visiem sadarbību!

Mg.psych., Kristīne Putniņa

E-pasts: kristinei.putninai@gmail.com

